

A Komplex Alapprogram

Művészetalapú alprogramjának jelentősége a végzettség nélküli iskolaelhagyás prevenciójában

HANÁK ZSUZSANNA

hanak.zsuzsanna@uni-eszterhazy.hu

Eszterházy Károly Egyetem

Kulcsszavak: *végzettség nélküli iskolaelhagyás, prevenció, művészetalapú program*

Bevezető

A korai, végzettség nélküli iskolaelhagyás fogalma viszonylag új Magyarországon. Azok a fiatalok definiálhatók e fogalom alatt, akik nem foglalkoztatottak, és oktatásban, képzésben sem vesznek részt. A korai iskolaelhagyási ráta az Európai Unióban azon 18–24 évesek aránya, akiknek még nincs középfokú végzettsége, és nem is vesznek részt oktatásban, képzésben. Fontos cél, hogy az EU2020 stratégia 10% alá kívánja csökkenteni a korai iskolaelhagyók számát Európában.

Az alábbi táblázat bemutatja a magyarországi helyzet alakulását a korai, végzettség nélküli iskolaelhagyók arányát (%) tekintve.

Mutató/ dimenzió	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Korai iskola- elhagyók, %	11,7	11,5	10,8	11,4	11,8	11,9	11,4	11,6	12,4	12,5	12,5	12,0

A korai, végzettség nélküli iskolaelhagyók aránya Magyarországon (Forrás: saját szerkesztés)

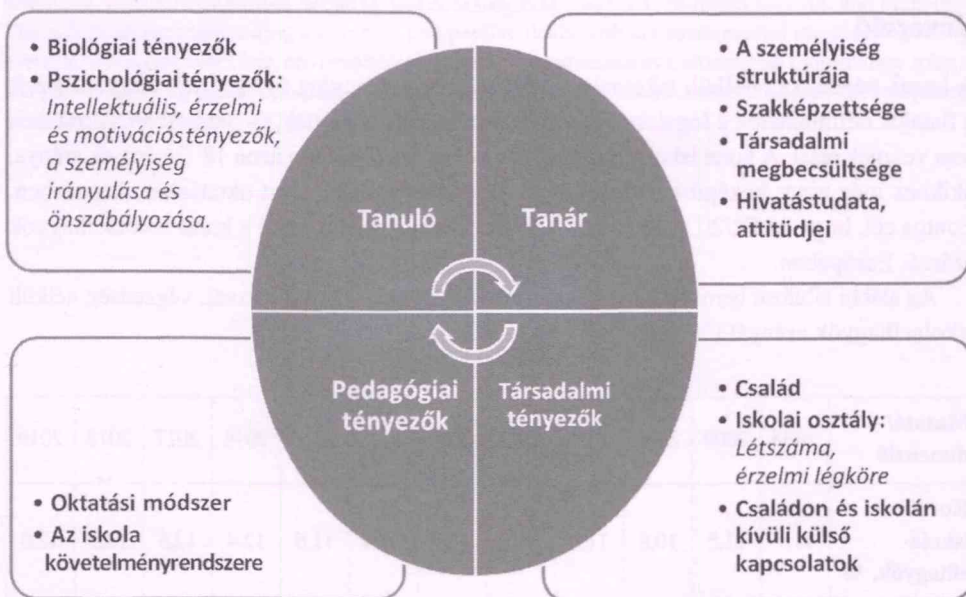
Az ajánlások az EU és a QALL helyzetelemzése alapján a következők voltak 2014-ben:

- az iskolai innovációk támogatása,
- szemléletváltás,
- a tanárok felkészítése a hátránykompenzációs gyakorlatok ismeretére,
- a képzések és továbbképzések erősítése,
- az osztályfőnökök szerepének hangsúlyozása,
- az ifjúságvédelmi felelősök munkájának elismerése,
- a gyermekjóléti szolgálat és az iskolai egészségügy támogatása.

Problémafeltárás

A korai, végzettség nélküli iskolaelhagyás mögött bonyolult, összefüggő és egymásra hatással bíró okok állnak, melyek közül nehéz feladat kiemelni a korai, végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából fontos összetevőket, mivel gyakorlatilag valamennyi meghatározó fontos. Az alábbi ábrán tanulmányozhatók e komponensek és összefüggések.

Az iskolakezdéstől lényeges, hogy a tanulók jól érezzék magukat az iskolában, mert ez nagyon erős „benntartó erő”, amihez szükséges, hogy motivált, aktív munka történjen az osztály falain belül és kívül is.

Az iskolai teljesítményt befolyásoló tényezők Kulcsár alapján (Forrás: saját szerkesztés)

Egy lehetséges megoldás

A Komplex Alapprogram (a továbbiakban: KAP) egyik célja a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése (Révész–K. Nagy 2019). E program egyik alprogramja a Művészetalapú alprogram (a továbbiakban: MA), mely a művészettel nevelés eszközeivel a következő módon segítheti elő a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését:

- a személyiség és a társas készségek fejlesztésével;
- a tanulási motiváció és a tanulás iránti attitűd alakításával;
- indirekt tanulásfejlesztéssel;
- direkt (módszertani) tanulásfejlesztéssel;
- (inter)diszciplináris ismeretátadással;
- pályaaorientációs lehetőségekkel.

E gyakorlatorientált képzésen a célok megvalósítására alkalmas módszereket ismerhetnek meg és gyakorolhatnak a résztvevők. A program három fő részből áll:

- Az első 10 kontakt-tanóra időtartamú részben a KAP és az MA alapfogalmairól, célrendszeréről, tanóra- és feladattervező eszközéről és mindezeknek a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésében játszott (a személyiség és a társas készség, a tanulási motiváció, a képességek és a tanulásmódszertan fejlesztésére irányuló, interdiszciplináris ismeretátadó és pályaaorientációs) szereplehetőségeiről van szó. A résztvevők megismerik az MA tanóra- és feladattervező eszközét is.
- A második 10 kontakt-tanórás részben a résztvevők az MA tanóra- és feladattervező eszköze segítségével foglalkozásterveket alakítanak ki, azaz az MA és a művészettel nevelés integrálásának lehetőségeit alakítják és elemzik a tanórákon, szünetekben és a délutáni foglalkozásokon. A feladatok bemutatása, rövid összefoglalása kiscsoportokban történik, sőt a jelenlévők saját élményszerű formában ki is próbálják azokat.
- A harmadik részben a résztvevők önállóan dolgoznak fel egy e-learning tananyagot 10 tanóra időtartamban. Ebben a részben az MA részletesebb megismerésén túl a vizuális, zene, irodalom, nép- és táncművészet MA-ban játszott szereplehetőségeit és e művészeti területek NAT-tal, illetve a KAP-pal való kapcsolatát ismerhetik meg a résztvevők. Az e-learning tananyag mellékleteként ismerik meg a pedagógusok az említett művészeti területekhez kötődő feladatbankot. A feladatbank széles körű tárházat ad a mindennapi pedagógiai munka megtervezéséhez.

Összegzés

A Művészetalapú alprogram 2018-tól van jelen az Eszterházy Károly Egyetem továbbképzési kínálatában. Eddig 1522 fő pedagógus végzett. 2018-ban 43 csoportot indítottunk, a végzettek száma: 778 fő volt; 2019-ben 51 csoportban 744 fő végzett.

Természetesen a program meghirdetése folyamatos, 2020-ban is szeretettel várjuk az érdeklődő pedagógusokat. Programunkat nemcsak a művészetekkel foglalkozó tanároknak ajánljuk, hanem valamennyi pedagógusnak, hiszen a művészet eszközrendszerével, a művészeteken keresztül sikeres lehet az igazi élményszerű megteremtése valamennyi tantárgyon keresztül.

Irodalom

- Asztalos Kata – Boldizsárné Kovács Gizella – Dudás Anna – Hanák Zsuzsanna – Kusper Judit – Mező Ferenc – Szabó János – Taskó Tünde Anna – Tóth Tibor 2018: *A Művészetalapú alprogram módszertani eszköztára*. Eger: Líceum.
- Boldizsárné Kovács Gizella – Dudás Anna – Hanák Zsuzsanna – Kecskeméti-Székely Katalin Zsuzsanna – Kusper Judit – Mező Ferenc – Szabó János – Taskó Tünde Anna – Tóth Tibor 2018: *A Művészetalapú alprogram koncepciója*. Eger: Líceum.
- Imre Anna 2014: A korai iskolaelhagyással összefüggő nemzetközi elemzések és uniós ajánlások. In: Szegedi Eszter (főszerk.): *QALL Végzettséget mindenkinek!* Budapest: Tempus. 97–114.
- Kulcsár Tibor 1982: *Az iskolai teljesítmény pszichológiai tényezői*. Budapest: Tankönyvkiadó, 46.
- Révész László – K. Nagy Emese 2019: A Komplex Alapprogram célja. In: Révész László – K. Nagy Emese (szerk.): *A Komplex Alapprogram Koncepciója 2.0 Nevelési-oktatási program a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzésére*. Eger: Líceum.
- Szegedi Eszter (főszerk.) 2014: *QALL Végzettséget mindenkinek!* Budapest: Tempus URL: http://esplus.eu/documents/Vegzettséget_mindenkinék_QALL_zarokiadvany.pdf [Utolsó letöltés: 2020. február 25.]
- Eurostat URL: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_40&language=en [Utolsó letöltés: 2020. február 25.]

The importance of the Komplex Basic Program Art subroutine in the prevention of unqualified school-leavers

Behind the early unqualified school-leaving there are complex, connected and interaction reasons (student, teacher, pedagogical and social factors). In the case of preventing the early unqualified school-leaving, it is important to feel good for the students in school from the beginning and it is a very strong 'influencing force'. The active and motivated work is essential inside and outside of school for it. The aim of the Komplex Basic Program is to reduce the unqualified school leaving. The Art Subroutine of this Program can help the reducing of school leaving with the tools of art education. The Art Subroutine is between the choices of advanced studies in Eszterházy Károly University from 2018. The program is shown in this study.